

תוכן עניינים

שער א': סמכות עניינית וסדרי דין כללים בבית-משפט לענייני משפחה	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': סמכותו העניינית של בית-משפט לענייני משפחה	5
1. סמכות כבית-משפט שלום	5
2. מהו המבחן הקובע?	5
2.1 המבחן הכללי - מבחן הסעד	5
2.2 מבחן הסמכות העניינית בבית-משפט לענייני משפחה - מבחן העילה	6
2.3 סעיף 1 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	6
2.3.1 מיהו "בן משפחה"	6
2.3.2 עילת תביעה	7
2.3.3 תובענה בנזיקין עקב פגיעה מינית של אבי המשפחה בסמכות בית-המשפט לענייני משפחה - פרשנות מרחיבה	12
2.4 סמכותו העניינית של בית-המשפט לענייני משפחה מתגבשת על-פי כתבי הטענות	15
3. מועד העלאת טענת חוסר הסמכות העניינית והשפעתו על תוצאת ההליך	15
4. בבחינת מהות הסכסוך ברור כי קיים קשר ברור בין עילת התובענה לבין הסכסוך בתוך המשפחה, כשסכסוך זה תרם משמעותית לגיבושה של התביעה	17
5. תובענה של נושה להחזר הלוואה שנטל המנוח לפני מותו (תובענה נגד העזבון) - עילתה איננה סכסוך בקשר לירושה	17
6. מה הדין כאשר המבקשת אינה אחות של המבקשים ואף לא אחות של בני זוגם?	18
7. תגובת המשיב בבקשה דנן, מלמדת על קיומו של סכסוך משפחתי שאינו קל, באופן שקיימת אפשרות סבירה להסיק שהתובענה הנדונה, בעיתוי שהוגשה, קשורה לסכסוך המשפחתי	19
8. הבקשה לדחיית התובענה בהיעדר סמכות עניינית ולחלופין - להעברתה לבית-המשפט לענייני משפחה - נדחתה זאת משכשלה המבקשת להוכיח את קיומם של המבחנים שנקבעו לשם הכרה בה כידועה בציבור של המשיב	19
9. לו חפץ המחוקק בהחלת המונח "בן זוג" במובנו הרחב (ככולל בן זוג לשעבר) על כלל הוראות סעיף 1(2), חזקה כי היה עושה כן במפורש	20

10. במקרה הנדון, עסקינן בסכסוך הקשור עם אותה מערכת יחסים בין בת להוריה, המתגוררים תחת קורת גג אחת, ואשר נפרש על פני שנים רבות - בית-המשפט הורה על העברת הדיון בתובענה לבית-המשפט לענייני משפחה.....	20
11. ההקשר המשפחתי הוא דומיננטי בנסיבותיו של עניין זה בכל הנוגע להשקעת כספים בדירה מצד התובעים, וכי הסכסוך המשפחתי הוא ככל הנראה זה שגרם לכך שהתובעים לא הוסיפו להתגורר בדירה בה השקיעו כספים, לא הגיעו להבנות עם הנתבעים בנוגע לכספים שהשקיעו. המסקנה המתבקשת היא כי הסכסוך המשפחתי תרם תרומה נכבדה וחשובה להיווצרות עילת התביעה - בית-המשפט הורה על העברת הדיון לבית-המשפט לענייני משפחה.....	21
12. אין ליתן להיגד "בן זוג" פרשנות מרחיבה הכוללת גם "בן זוג לשעבר" - תביעה על-פי חוק איסור לשון הרע - בקשה להעברת התביעה לבית-המשפט לענייני משפחה - נדחתה.....	21
13. נוכח העובדה כי הפינוי מתייחס בפועל גם לילדיהם המשותפים של המבקשת ובנו של המשיב, שהינם נכדיו של המשיב, ולאור אופי הסכסוך, שהינו סכסוך משפחתי לכל דבר ועניין, וכן נוכח העובדה כי נושא התובענה נובע מהקשר שהיה בין המבקשת לבנו של המשיב בתקופת היותם ידועים בציבור - יש להפעיל במקרה זה פרשנות מרחיבה לחוק, כך שסעיף 1(2)(ג) לחוק בסימטריה "הפוכה" או "נגדית" חל גם במקרה של בן זוג לשעבר.....	22
14. במקרה דנן, הסכסוך איננו אזרחי-מסחרי גרידא, שכן עיון בהתנגדות לביצוע שטר וכן בהודעת צד ג' מלמד כי מדובר בסכסוך משפחתי שתרם תרומה נכבדה להיווצרת עילת התביעה.....	23
15. מדובר בטענות המבקש, המבקש למנוע מאחיו (המשיב 1) ומגיסתו (משיבה 3) כניסה ושימוש במקרקעין האמורים וכן מוחה על התנהגותו של המשיב 1 כלפי אימם המשותפת. נראה כי מדובר בסכסוך משפחתי בין האחים, על רקע הביקורת שמפגין המבקש על התנהלותם של המשיבים 1 ו-3.....	23
16. האם יש לבית-המשפט לענייני משפחה סמכות עניינית לדון בהודעה לצד שלישי, הגם שאילו הוגשה כהליך נפרד לא היתה לו סמכות לדון בה?.....	24
17. הסמכות לדון בעילות הנעוצות בחוק הכשרות הוקנתה לבתי-המשפט לענייני משפחה (סעיף 1(6)(ג) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה). לבית-משפט השלום לא הוקנתה סמכות דיון מקבילה.....	25
18. במקרה הנדון, כיוון שבתה של התובעת והנתבע אינם נשואים עוד, לא מתקיים בתובעת ובנתבע התנאי שלפיו מדובר בבני משפחה.....	25
19. עצם העובדה כי המדובר בכספים של החסוי אינה מקנה סמכות לבית-משפט לענייני משפחה בהתאם לחוק.....	26

20. הסכסוך אשר בעטיו מבקש כעת התובע לפנות את הנתבעת מהדירה נראה כקשור לסכסוך המשפחתי, ולכל הפחות - מתרחש בסמיכות זמנים ממשית לסכסוך שבין הנתבעים לבין עצמם.....	26
21. מעיון ברשימת הצדדים שצורפו להליך עולה כי חלק גדול מ- 37 הנתבעים, כגון החברות המשפחתיות ובני משפחה נוספים שנכללו בה, אינם עונים להגדרת "בן משפחה" כקבוע בחוק בית-המשפט לענייני משפחה.....	27
22. בית-המשפט שוכנע כי בתובענה הנוכחית מדובר בסכסוך בין בעלי זכויות בנכס, הנובע מחילוקי-דעות בדבר אופן מימוש פירוק השיתוף במקרקעין, ולא בתביעה שעילתה בסכסוך בתוך המשפחה.....	28
23. גם אם הצדדים בגדר בני משפחה כהגדרתם בחוק, מכוח החלופה של תביעה בין עזבוניות, לא מתקיים התנאי המצטבר הנוסף של עילת התביעה סכסוך בתוך המשפחה.....	28
24. במקרה דנן, עסקינן בדוד, אשת דוד ואחיינים שאינם נכנסים להגדרת "בן משפחתו" לפי סעיף 1 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה ולפיכך כבר מטעם זה אין לקבל את הטענה ולפיה הסמכות העניינית מסורה לבית- המשפט לענייני משפחה.....	29
25. גם אם טענות הצדדים הן מהתחום של "ענייני המשפחה", אין מדובר בסכסוך בין בני משפחה ואף לא בסכסוך בתוך המשפחה.....	30
26. הסכסוך המשפחתי לא תרם תרומה משמעותית לגיבושה של עילת התביעה. נכון שמדובר בבני משפחה שהיו קרובים אך לא זה הדבר שגרם לסכסוך העסקי והכספי ביניהם.....	30
27. לעניין המונח "בן משפחתו" שבסעיף 1 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה, אין כונס הנכסים הופך להיות בן משפחה של הנתבעת, שכן הינו תובע בשמו ולא בשמו של החייב.....	31
28. הסמכות העניינית לדון בתביעה אשר נסובה סביב מכירת מניות בחברה משפחתית. האם זו נתונה למחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי, או שמא לבית-המשפט לענייני משפחה?.....	31
29. היות והדירה הושכרה בתנאים המשקפים יחס מיוחד בין הצדדים בשל קירבת המשפחה בין הצדדים הרי שיש להעביר התביעה לבית-המשפט לענייני משפחה.....	32
30. המדובר בסכסוך אודות בניה נטענת איש בחלקת רעהו ולא סכסוך אשר מהותו בתוך המשפחה ונובע מעצם היות הצדדים בני משפחה	32
31. אין הוראות סעיף 1(2) לחוק המגדירים מי הוא בן משפחה כוללים את הורי בן הזוג לשעבר.....	33
32. בין כך ובין כך, מדובר בסכסוך בין אחים, והמחלוקות שבהן יש להכריע בתובענה זו ראוי שתוכרענה כולן בבית-המשפט לענייני משפחה, שזוהי סמכותו, מיומנותו ומומחיותו להכריע בהן.....	33
33. במקרה הנדון, לא מתקיימת הקרבה המשפחתית הנדרשת.....	34

34.	די בכך שהתביעה הוגשה גם נגד רשם המקרקעין שאינו בן משפחה של התובעים ושקיימת נגדו עילת תביעה לכאורית, כדי לקבוע כי אין לבית- המשפט לענייני משפחה סמכות עניינית לדון בתביעה	34
35.	בן הזוג של ילדו של האדם התובע אינו נכלל בהגדרת "בן משפחתו"	35
36.	במקרה הנדון, לא ניתן להתעלם מהעובדה שמקור הסכסוך נובע מהקרבה המשפחתית בין הצדדים	35
37.	עולה כי ה"מחולל" של מעשי הנתבע היה זעמו על התובעת בשל אי- היענותה המידיית לסיפוק צרכיו בתחום האינטימי ובטיפול במשק הבית ובבתם התינוקת	36
38.	ליבת הסכסוך אינה עסקת מקרקעין, אלא הסכסוך בין האב לבנו שהוביל את האב להעביר את זכויותיו לאחר	36
39.	הנתבע הינו דודם של התובעים (אשת אביהם ז"ל). החוק לא מגדיר בן משפחה כיחסים בין דוד לאחיינים	37
40.	הסמכות לדון בפירוק השותפות/חיסול עסקיה הינה לבית-המשפט לענייני משפחה	37
41.	הבקשה לדחיית התובענה בהיעדר סמכות עניינית ולחלופין - להעברתה לבית-המשפט לענייני משפחה - נדחתה זאת משכשלה המבקשת להוכיח את קיומם של המבחנים שנקבעו לשם הכרה בה כידועה בציבור של המשיב	38
42.	לו חפץ המחוקק בהחלת המונח "בן זוג" במובנו הרחב (כולל בן זוג לשעבר) על כלל הוראות סעיף 21(2), חזקה כי היה עושה כן במפורש	38
43.	במקרה הנדון, עסקינן בסכסוך הקשור עם אותה מערכת יחסים בין בת להוריה, המתגוררים תחת קורת גג אחת, ואשר נפרש על פני שנים רבות - בית-המשפט הורה על העברת הדיון בתובענה לבית-המשפט לענייני משפחה	39
44.	ההקשר המשפחתי הוא דומיננטי בנסיבותיו של עניין זה בכל הנוגע להשקעת כספים בדירה מצד התובעים, וכי הסכסוך המשפחתי הוא ככל הנראה זה שגרם לכך שהתובעים לא הוסיפו להתגורר בדירה בה השקיעו כספים, לא הגיעו להבנות עם הנתבעים בנוגע לכספים שהשקיעו. המסקנה המתבקשת היא כי הסכסוך המשפחתי תרם תרומה נכבדה וחשובה להיווצרות עילת התביעה - בית-המשפט הורה על העברת הדיון לבית- המשפט לענייני משפחה	39
45.	אין ליתן להיגד "בן זוג" פרשנות מרחיבה הכוללת גם "בן זוג לשעבר" - תביעה על-פי חוק איסור לשון הרע - בקשה להעברת התביעה לבית- המשפט לענייני משפחה - נדחתה	39
46.	סמכותו של בית-המשפט לענייני משפחה לאחר שהוגשה על-ידי הבעל תביעת גירושין לבית-הדין הרבני וכרך שם ענייני משמורת מזונות ועוד	40

47.	התביעה היא בין אחיינית לדוד שלה, והם אינם מוגדרים כבני משפחה
בסעיף 1 לחוק	42
48.	בת דודה אינה בגדר "בן משפחה"
42	42
49.	"אחיין", אינו בא בגדרם של "בני משפחה"
42	42
50.	שאלת הסמכות העניינית לדון בתביעה בסכסוך עבודה אשר בבסיסו
עומד סכסוך אישי בין בני זוג	42
51.	העובדה שאין בבית-המשפט לענייני משפחה הליך של המרצת פתיחה,
אינה מאיינת את סמכותו הייחודית של בית-המשפט לענייני משפחה לדון	
בהליך זה וממילא, משההוראות הנוגעות להמרצת פתיחה אינן חלות	
בבית-המשפט לענייני משפחה יועבר הדיון שם להליך של תובענה	
רגילה	43
52.	עיון בכתבי הטענות, מעלה כי המרכיב המרכזי בסכסוך הוא היותו
סכסוך משפחתי, הנופל לגדרו של החוק	43
53.	הנתבעת הינה אשתו לשעבר של אחיו של התובע. מכאן, הנתבעת איננה
"בן משפחה" של התובע	43
54.	ביישום סעיף 1(6) והשיקולים להחלתו כפי שנקבע בפסק-הדין בעניין
ליון על המקרה דן בית-המשפט הגיע למסקנה כי הסמכות לדון בתביעה	
היא של בית-המשפט האזרחי. מדובר בסכסוך שאין לו כל קשר לירושתו	
של המנוח או להיקף עזבונו או לסכסוך בין יורשיו	44
55.	בעניינו-שלנו, מדובר בתובענה אזרחית שעילתה סכסוך בתוך המשפחה
ובקשר לחלקו של המשיב בעזבונו המנוח מכוח הצוואה שקויימה על-ידי	
בית-הדין. ניסיונה של המבקשת להלביש את התובענה מלבוש של תובענה	
אזרחית-קניינית גרידא וללא קשר לסכסוך בתוך המשפחה ולא בקשר	
לירושת המנוח, הינו מלאכותי בלבד ואינו נכון	45
56.	אין ספק כי במקרה דנן, מתקיימים שני התנאים המצטברים. התנאי
האחד, קיימת קרבה משפחתית בין הצדדים בעל ואישה. התנאי השני,	
הסכסוך המשפטי מושא התביעה דנן הוא סכסוך ב"ענייני משפחה". ברור	
כי הקשרים המשפחתיים תרמו תרומה משמעותית ומכרעת ליצירת	
הסכסוך	45
57.	גם אם טענות הצדדים הן מהתחום של "ענייני משפחה", אין מדובר
בסכסוך בין בני משפחה ואף לא בסכסוך בתוך המשפחה	45
58.	הדיבור "בן זוג" בסעיף 1 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה מתייחס
לידועים בציבור	46
59.	לבית-המשפט לענייני משפחה הייתה סמכות לדון בשאלות העומדות
על הפרק - קביעת דרכי הטיפול בקטינות לאחר ההכרזה על נזקקותן	
וקביעת מקום מגוריהן - הן מכוח חוק הכשרות המשפטית והן מכוח חוק	
הנוער	46

60. הרושם הוא שעסקינן בסכסוך עסקי גרידא בין אחים (המערער והמשיב), כשיחסי המשפחה ביניהם לא תרמו תרומה של ממש לסכסוך נשוא התובענה.....	47
61. הגם שעם יסודו העניק המחוקק הראשי לבית-המשפט לענייני משפחה סמכות רחבה במישור המהותי (סעיף 21(2) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה) ובצידה שיקול-דעת במישור הפרוצידורלי לסטיה מסדרי הדין (סעיף 8(א) לחוק), אין משמעות הדבר כי גדרי הדיון בו פרוצים ושערי פתוחים לרווחה משל מתקיימת לגבי המצווה "כל דכפין ייתי וייכל, כל דצריך - ייתי ויפסח".....	47
62. אין ליתן להיגד "בן זוגו" שבסעיף 1(2)(ו) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה ובסעיפי-המשנה הנוספים, פרשנות מרחיבה הכוללת גם בן זוג לשעבר.....	47
63. בני משפחה שעניינם בקשר ביולוגי לצד האחר, דוגמת הורה וילד, לא יוצאו מהגדרת בן משפחה אך ורק בשל ניתוק הקשר הפיזי ביניהם.....	47
64. בית-המשפט העליון נדרש לשאלה זו בפרשת חבס ועמד על הקשר הנדרש בין התובענה האזרחית לסכסוך המשפחתי בזיקה לשאלת הסמכות, בקבעו, כי אמת-המידה להכרעה בשאלה האמורה היא שהסכסוך המשפחתי תרם תרומה משמעותית לגיבושה של עילת התביעה.....	48
פרק ג': תקנות בית-המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020 - דברי ההסבר.....	49
פרק ד': תחולת תקנות סדר הדין האזרחי החדשות (תשע"ט) על הליכים המתנהלים בבית-המשפט לענייני משפחה והגדרות.....	51
פרק ה': סמכותו המקומית של בית-משפט לענייני משפחה.....	57
1. כללי.....	57
2. תובענה בענייני משפחה שהצדדים לה הם בני זוג או הורים וילדים - תקנה 258ג רישא לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 - דין ישן.....	60
2.1 כללי.....	60
2.2 מההלכה הפסוקה בעבר.....	61
3. תובענה בעניין מזונות של קטין - תקנה 6(א) סיפא לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין) - בעבר תקנה 258ג(א) סיפא לתקסד"א הישנות (תשמ"ד).....	62
3.1 תובענה בעניין מזונות קטין - תקנות חדשות.....	62
3.2 דין ישן - ההלכה הפסוקה.....	62
4. תובענה אחרת בענייני משפחה - תחום שיפוטו שבו מצוי מקום מגורי התובע - תקנה 6(ב) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין) - דין ישן (תקנה 258ג(ב) לתקסד"א).....	66
4.1 תקנה 6(ב) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין).....	66
4.2 דין ישן - ההלכה הפסוקה.....	66

5. תקנה 6(ג) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	66
6. תקנה 6(ד) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	67
7. תקנה 6(ה) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	70
8. תובענה שאין לה מקום שיפוט מתאים - ברירת מחדל - תקנה 7 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין) - תקנה 258ג(ג) לתקסד"א הישנות (תשמ"ד)	71
8.1 תקנה 7 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	71
8.2 דין ישן - ההלכה הפסוקה	71
9. "רשאי להורות שתובענה תועבר לבית-משפט אחר" - תקנה 8 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין) - תקנה 258ג(ה) לתקסד"א הישנות (תשמ"ד)	71
9.1 כללי	71
9.2 דין ישן - ההלכה הפסוקה	72
פרק ו': איחוד תיקים בענייני משפחה - סעיף 6 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	73
1. כללי	73
2. סעיף 6(א) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	74
3. סעיף 6(ב) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	74
4. סעיף 6(ג) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	75
5. סעיף 6(ד) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	75
6. סעיף 6(ה) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	77
7. סעיף 6(ו) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	78
8. סעיף 6(ז) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	84
9. סעיף 6(ח) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	84
10. המחוקק הרחיב את סמכותו העניינית של בית-המשפט לענייני משפחה מעבר להוראות הכלליות אודות סמכותו, ובאופן שדי בזיקה שבין תביעה המתנהלת כבר בבית-משפט אחר לתביעה הנדונה בפניו על-מנת שהדיון יתקיים בבית-המשפט לענייני משפחה	84
11. אין בחוק כל סעיף המחייב את בית-משפט קמא לבקש ו/או לקבל את עמדת הצד השלישי שצירפו מתבקש לתובענה. סעיף 6(ו) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה לא מחייב את בית-המשפט לקבל תגובת הצד השלישי, ואף אין קביעה כזו בתקנות	85
12. בנוסף לקבוע בתקנות סדר הדין האזרחי הוענקה לבית-המשפט על-ידי המחוקק הראשי סמכות לצרף בעל דין, אשר לטעמו ראוי כי יהיה צד לתובענה אשר בירורה מונח לפתחו, אפילו אינו בן משפחה	85

13. לשון החוק מלמדנו כי צירוף צד נדרש להליך הינה סמכות שברשות בית-משפט, ואין היא בגדר חובה. בנוסף, החלטה בדבר צירוף צד נדרש להליך הינה החלטה השמורה לשיקול-דעתו של בית-משפט קמא, הוא בית-משפט המנהל את התיק, המכיר את הדמויות הפועלות בו וכן את המתווה העובדתי והמשפטי. התערבות ערכאת הערעור בנושא זה שמור למקרים נדירים בלבד 86	14. לבית-המשפט סמכות להורות לבעל דין לתקן כתב הטענות שלו ככל שלסברתו הדבר נחוץ או לחילופין להתיר לבעל הדין לתקן מחדליו, וככלל ראוי לילך בנתיב זה מאשר לנעול בפניו שערי בית-המשפט 86
15. האם קיימת סתירה בין הוראת סעיף 78(א) לחוק בתי-המשפט (נוסח משולב) לבין הוראת סעיף 6(ד) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה? 86	פרק ז': הליכי ביצוע ופיקוח על-ידי בית-המשפט לענייני משפחה 89
1. הליכי ביצוע - סעיף 7 לחוק בית-משפט לענייני משפחה 89	2. פיקוח על אפוטרופוס וקביעת שכרו על-פי חוק הכשרות המשפטית 95
2.1 כללי 95	2.2 סמכות מקומית 96
2.3 הגשת הבקשה 96	2.4 ערובה מאפוטרופוס 97
2.5 זכות הטיעון 99	2.6 הוראות לאפוטרופוס 99
2.7 ערובה מאפוטרופוס 103	3. פיקוח על כונס נכסים וקביעת שכרו 106
4. פיקוח על מנהל עזבון וקביעת שכרו 110	4.1 כללי 110
4.2 מינוי מנהל עזבון 111	4.2.1 סמכות המינוי 111
4.2.2 בקשה למינוי מנהל עזבון 112	4.2.3 חובת גילוי 113
4.2.4 התנגדות לבקשה למינוי 115	4.2.5 שיקול-דעת במינוי 115
4.2.6 מינוי מנהל עזבון זמני 116	4.2.7 מינוי מנהל עזבון קבוע 117
4.3 ערובה ממנהל עזבון ולטובת מנהל העזבון 118	4.3.1 הפקדת המבקש את המינוי 118
4.3.2 הפקדת מנהל העזבון 118	4.4 בקשת הוראות ואישור פעולות מנהל העזבון בבית-המשפט לענייני משפחה 119
4.5 אחריות מנהל העזבון 123	

4.6	סיום תפקידו של מנהל העזבון	123
4.7	שכר מנהל העזבון	123
5	אין כל מניעה, כי בית-המשפט לענייני משפחה, ובהתאם לסמכותו לפי סעיף 7 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה, סמכות שלא האציל לאחרים, יורה על מינוי כונס נכסים ניטרלי	129
6	תביעה לאכיפת פסק-דין על-פי סעיף 7 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה - אינה מתאימה לאכיפת פסק בורר	130
7	יש לזכור כי שיקולי צדק הוכרו כרלבנטיים לצרכי עניין זה במסגרת סעיף 7 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה	130
	פרק ח': מתן פסק-דין ואישור הסכמים ופעולות	131
	פרק ט': תובענה בענייני חוק הירושה	133
1	עילת התובענה וסמכות מקומית	133
2	דרכי ההורשה	134
2.1	צוואה	135
2.2	ירושה על-פי דין	135
3	פתיחת תיק בירושה	136
4	אגרות הרשם לענייני ירושה	136
5	בקשות בענייני ירושה	137
6	הרשם לענייני ירושה	138
6.1	מיהו הרשם לענייני ירושה?	138
6.2	סמכויות הרשם לענייני ירושה	138
6.3	צוואה בפני רשות	139
6.4	שמירת צוואות המופקדות אצל הרשם	139
6.5	קביעת מותו של אדם	140
6.6	תיקון טעות סופר בצוואה ותיקון צו ירושה או צו קיום צוואה	141
6.7	מתן צו ירושה או צו קיום צוואה	141
6.8	סמכות חקירת המצהירים בבקשה למתן צו	142
6.9	הסמכות למחיקת הבקשה מחמת חוסר מעש המבקשים	142
6.10	מתן הצו על-ידי הרשם	142
6.11	הודעה על הסתלקות	143
6.12	קביעת הוצאות	144
6.13	מינוי מנהל עזבון וחיובו בערובה	144
6.14	העברת הדיון מהרשם לענייני ירושה לבית-משפט לענייני משפחה	144
6.14.1	הוגשה התנגדות לבקשה	145
6.14.2	זהות הצדדים להליך	146
6.14.3	טיב ואופי הצוואה	147
6.14.4	סעיף סל - שיקול-דעת הרשם	147

147.....	6.15 סדרי הדין בהעברת הדיון
148.....	7. נוסח צו הירושה ושינויו
150.....	8. הסתלקות מהעזבון
151.....	9. אישור בקשות היורשים
151.....	9.1 סמכות כללית
151.....	9.2 עריכת צוואה בפני רשות
152.....	9.3 שמירת נכסי העזבון
152.....	9.4 מינוי מנהל עזבון
153.....	9.5 אישור הליכים בענייני ירושה הנוגעים לקטין או פסול-דין
154.....	10. כתבי הטענות בתובענות בענייני ירושה - סדרי דין
154.....	10.1 מספר העתקים
154.....	10.1.1 המצאה ליועץ המשפטי לממשלה
155.....	10.1.2 העתקים בהגשת התנגדות
155.....	10.1.3 העתקים בבקשה לצו ירושה או צו קיום צוואה
155.....	10.2 פירוט מסמכים מצורפים
155.....	10.2.1 תצהיר
156.....	10.2.2 צירוף מסמכים מיוחדים לבקשה לצו ירושה או צו קיום צוואה
156.....	10.2.3 צירוף מסמכים מיוחדים להתנגדות לבקשה בענייני ירושה או התנגדות למינוי מנהל עזבון
158.....	10.2.4 חובת התרגום
158.....	11. זהות הצדדים
158.....	11.1 בקשה על-ידי מי שאינו יורש
160.....	11.2 הצדדים לדיון
160.....	11.2.1 הצדדים בעת העברת בקשה לצו קיום מהרשם לבית-המשפט לענייני משפחה
160.....	11.2.2 הצדדים בתובענות בענייני ירושה
161.....	12. המצאה
161.....	13. סודיות באשר למפורט בצוואות שהופקדו אצל הרשם לענייני ירושה
161.....	14. סדרי דין הנוגעים להבאת ראיות
162.....	15. סופיות צו הירושה
162.....	16. הוצאות הכרוכות בניהול הליך ירושה
163.....	17. ערעור
163.....	18. שמירת דינים
163.....	19. סמכות בינלאומית והמשפט הבינלאומי הפרטי
165.....	פרק י': תובענה בעניין חוק למניעת אלימות במשפחה וחוק למניעת הטרדה מאיימת
165.....	1. עילת התובענה

2.	סמכות שיפוט מקומית בתובענה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה.....	165
3.	בקשה לצו הגנה ובקשה בשל הפרת צו הגנה.....	165
3.1	צו ההגנה.....	165
3.1.1	מהות הצו.....	165
3.1.2	מה כולל הצו.....	166
3.1.3	מתן הצו.....	166
3.2	צו למניעת הטרדה מאיימת.....	166
3.2.1	מהות הצו.....	166
3.2.2	מה כולל הצו.....	166
3.2.3	מתן הצו.....	167
3.3	זהות הצדדים.....	167
3.3.1	מבקש צו הגנה.....	167
3.3.2	מבקש צו למניעת הטרדה מאיימת.....	167
3.4	אופן פתיחת ההליך.....	167
3.4.1	פתיחת ההליך לקבלת צו הגנה.....	167
3.4.2	פתיחת ההליך לקבלת צו למניעת הטרדה מאיימת.....	167
3.4.3	תקופת צו ההגנה.....	168
3.4.4	תקופת צו למניעת הטרדה מאיימת.....	168
3.4.5	הגשת בקשה בשל הפרת צו ההגנה.....	168
3.5	מספר העותקים מכתב הטענות שיש להגיש בבקשה על-פי תקנות למניעת אלימות במשפחה.....	168
3.6	תצהיר.....	169
4.	הדיון ומועדיו.....	169
4.1	מועדים מיוחדים לקביעת דיון בבקשה לצו הגנה.....	169
4.2	סדרי דין מיוחדים לדיון בבקשה לצו הגנה על-פי חוק למניעת אלימות במשפחה.....	170
4.3	פקיד הסעד (עובד סוציאלי).....	170
4.3.1	הודעה לפקיד הסעד (עובד סוציאלי).....	170
4.3.2	תסקיר.....	170
4.4	ראיות.....	170
4.5	עדים.....	170
5.	ערעור.....	171
6.	הוצאות.....	171
7.	מניין ימי הפגרה.....	171
173	פרק י"א: מזונות מן העזבון.....	173
1.	כללי.....	173
2.	הזכות למזונות.....	173
3.	הזכאים.....	173

4.	סיפוק המזונות והרחבת העזבון	173
5.	פרטי תביעת מזונות מן העזבון	174
6.	זהות הצדדים בתובענה למזונות מן העזבון	175
7.	כתבי הגנה וכתבי תשובה בענייני מזונות	176
8.	סעדים זמניים אפשריים בהליך המזונות	176
9.	דרכי סיפוק המזונות	177
10.	סופיות פסק-הדין בתביעת מזונות	177
פרק י"ב: תובענה בענייני משמורת, חינוך, ביקור, הבטחת קשר, יציאת הקטין מהארץ וחוק הכשרות המשפטית		
179	עילת התובענה	179
2.	בקשות על-פי חוק הכשרות המשפטית	180
3.	בקשה למינוי אפוטרופוס	188
4.	מספר העתקים מכתב הטענות שיש להגיש בבקשה על-פי חוק הכשרות המשפטית	189
5.	פירוט מסמכים מצורפים	189
5.1	תצהיר	189
5.2	צירוף מסמכים מיוחדים בבקשות על-פי חוק הכשרות המשפטית	189
5.2.1	צירוף מסמכים לבקשה למינוי אפוטרופוס	189
5.2.2	צירוף מסמכים לבקשה להורות על ניתוח או אמצעי רפואי	189
5.2.3	צירוף מסמכים לבקשה להכרזת פסול-דין	190
6.	זכות הטיעון הניתנת מכוח חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות	190
6.1	זכות הטיעון בהכרזת פסול-דין	190
6.2	זכות הטיעון לגבי תפקוד הורה	190
6.3	הסכמת המועמד למינוי כאפוטרופוס	190
7.	סדרי דין הנוגעים לפקיד הסעד (עובד סוציאלי) בהליכים על-פי חוק הכשרות המשפטית	190
8.	אישור פעולות קטין	191
9.	סופיות פסק-הדין בנוגע לחוק הכשרות המשפטית	192
10.	סמכות בינלאומית והמשפט הבינלאומי הפרטי	192
11.	אימתי יתמנה אפוטרופוס - סעיף 33 לחוק הכשרות המשפטית	192
11.1	כללי	192
11.2	מינוי אפוטרופוס לעובר	198
11.3	היחס שבין הוראת סעיף 68(א) לחוק לבין הוראת סעיף 33 לחוק	200
שער ב': כתבי טענות		
פרק א': פתיחת תיק בבית-משפט לענייני משפחה		
203		203

1. כללי	203
2. דין ישן	204
3. כתבי טענות - כללי - תקנה 10 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	204
4. דין ישן וההלכה הפסוקה	208
פרק ב': כתב תביעה והגנה ובקשות	211
1. כתב תביעה - תקנה 11 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	211
1.1 הדין	211
1.2 דין ישן - תקנה 258 לתקסד"א הישנות (תשמ"ד) והלכה פסוקה	212
1.3 תשלום אגרה בבית-משפט לענייני משפחה	213
1.4 סיווגם של סעדי התביעה ואופיה - האם מדובר בתביעה לסכום קצוב או בתביעה בשל נזקי גוף שאין צריך לשום אותה בסכום?	217
1.5 בקשה לפטור - הקפדה יתרה בכל הנוגע לאוכלוסיות מיוחדות	217
1.6 תביעה לסכום כסף קצוב	218
1.7 המבקשת לא עמדה בנטל ההוכחה הנדרש למצבה הכלכלי בבקשה לפטור מאגרה	218
1.8 הבקשה הוגשה בלא פרטים מלאים, הפרטים שהוגשו אינם יוצרים מצג שלם ומהימן, כדרישת התקנות	218
1.9 האם על התובעת להשלים את סכום האגרה לכדי שיעור של 1% מסכום התביעה או שמא עליה לשלם אגרה מופחתת	219
1.10 תקנות האגרות משפחה אינן חלות על הליכי ערעור בבית-המשפט המחוזי, שם יחולו תקנות האגרות הכלליות	219
2. הרצאת פרטים - תקנה 12 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	220
2.1 כללי	220
2.2 ההלכה הפסוקה - דין ישן	222
2.2.1 כללי	222
2.2.2 כתב תביעה - תקנה 258 לתקסד"א (הישנות)	223
2.2.3 בקשת ביניים - תקנה 258 לתקסד"א (הישנות)	224
2.2.4 סעדים בשל תביעות שונות - תקנה 258 לתקסד"א (הישנות)	224
2.2.5 גילוי מסמכים מוקדם וציון בקשות קודמות - תקנה 258 לתקסד"א (הישנות)	225
3. כתב הגנה, תביעה שכנגד והודעת צד ג' - תקנה 13 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)	229
3.1 כללי	229

230.....	3.3 דין ישן
230.....	3.3.1 תקנה 258 לתקסד"א (ישנות)
230.....	3.3.2 הרצאת פרטים - תקנה 258ד(ה) לתקסד"א (ישנות)
4.....	כתב טענות נוסף - תקנה 14 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
230.....	5. סעדים בשל תביעות שונות - תקנה 15 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
231.....	5.1 כללי
231.....	5.2 הלכה פסוקה - דין ישן
238.....	6. אימות כתב טענות בתצהיר - תקנה 16 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
239.....	6.1 כללי
239.....	6.2 הלכה פסוקה - דין ישן
241.....	6.3 הרצאת פרטים - תקנה 258ד(ה) לתקסד"א (ישנות)
243.....	7. גילוי מסמכים מוקדם וציון בקשות קודמות - תקנה 17 לתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
244.....	7.1 כללי
244.....	7.2 הלכה פסוקה - דין ישן
245.....	8. בקשות בהליך - תקנה 18 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
248.....	8.1 כללי
248.....	8.2 פרק ח' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (תקנות עד 49 עד 55) - בקשות
251.....	8.3 תקנה 258 לתקסד"א (ישנות)
254.....	9. הוראות נוספות - קבלת מסמך - מזכיר משפטי - תקנה 19 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
254.....	9.1 כללי
254.....	10. הלכה פסוקה - דין ישן
255.....	10.1 הצגת מסמכים השייכים לצד ג'
255.....	10.2 מסמכים מצורפים - דין מסמך חסר
257.....	שער ג': ניהול ההליך המשפטי - הוראות כלליות
257.....	פרק א': דיון מקדמי בתובענה כספית או רכושית
257.....	1. כללי
257.....	2. תקנות 34 עד 36, 38 ו-39 ללכתנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
257.....	3. דברי הסבר לתקנה 20 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)
259.....	4. דברי הסבר לתקנות 34-36 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

5.	תקנות 38 ו - 39 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018	261
6.	הלכה פסוקה - דין ישן	262
פרק ב': ישיבת מהו"ת אזרחית		
1.	כללי	265
2.	תקנות 37 עד 39 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018	266
3.	הלכה פסוקה - דין ישן	270
3.1.	הדין הישן	270
3.2.	אי-התייצבות לפגישת המהו"ת	273
3.3.	פטור מהתייצבות	277
3.4.	לשון הרע במסגרת הליך המהו"ת	277
4.	גישור - סכסוכי משפחה	278
4.1.	מבוא	278
4.2.	זכות הגישה לערכאות	281
4.3.	סוגיית הסמכות	282
4.3.1.	כללי	282
4.3.2.	תובענה שהוגשה בערכאה השיפוטית שאיננה הערכאה בה הוגש הליך יישוב הסכסוך	283
4.4.	פירוש המונח ילד	284
4.5.	הגשת בקשה ליישוב סכסוך	285
4.6.	סעדים זמניים	286
4.7.	קיצור תקופת עיכוב ההליכים - אימתי	289
5.	ככל שתתאפשר העלאת טענות, במסגרת בקשה לסעד זמני, אשר אינן דרושות לצורך ההכרעה בבקשה ואשר יש בהן כדי להגביר את עוצמת הסכסוך ואת גובה הלהבות בין הצדדים, נמצא חוטאים למטרת החוק	291
6.	יש להישמר מפני שימוש לרעה בסעיף 4 לחוק להסדר התדיינויות לצורך "תפיסת סמכות"	291
7.	"תפיסת סמכות" בתקופת עיכוב הליכים לפי החוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה	292
8.	האם יש להורות על מחיקה על-הסף של תובענה לפי החוק להסדר התדיינויות במשפחה (הוראת שעה), בשל העובדה שמדובר בהליך בין הורים לבין בתם הבגירה?	293
9.	בקשה למחיקה על-הסף של תובענה בעניין משמורת קטינים, מן הטעם שהוגשה שלא בהתאם להוראת סעיף 3(א) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה)	294
פרק ג': קדם משפט		
1.	כללי	295
2.	תחולת תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 בדבר קדם-משפט	295

297	3. הלכה פסוקה - דין ישן
299	פרק ד': התייצבות בעלי הדין
301	פרק ה': שינוי מועד דיון
301	1. כללי
301	2. שינוי מועד דיון - תקנה 175א לתקנות סדר הדין, התשע"ט-2018
	פרק ו': מומחים - תקנות 25 ו- 26 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה
303	(סדרי דין) - סעיף 8 לחוק בתי-משפט לענייני משפחה
303	1. כללי
	2. מינוי מומחים בבית-משפט לענייני משפחה - פקודת הראיות - דין ישן
306	2.1 חוות-דעת מומחה ותעודת רופא - סעיף 20 לפקודה
306	2.2 חזקת חתימה - סעיף 21 לפקודה
22	2.3 חוות-דעת ותעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל - סעיף 22 לפקודה
307	2.4 צורת חוות-הדעת והגשתה - סעיפים 24 ו- 25 לפקודה
311	2.5 חקירה בעל-פה - סעיף 26 לפקודה
	2.6 צו ההקמה - תקנות 258יב(א) ו- 258יב(ז) לתקנות סדר הדין האזרחי (הישנות)
314	3. סדרי דין וראיות - סעיף 8 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995
324	3.1 כללי
	3.2 "בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית משפט צדק" - סעיף 8(א) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה
324	3.3 עדות של קטין - סעיף 8(ב) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה
332	3.4 מינוי מומחים - סעיף 8(ג) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה
332	3.4.1 כללי
336	3.4.2 מינוי מומחה
337	3.4.3 הגשת חוות-הדעת
337	3.4.4 חקירת המומחה
338	3.4.5 שכר-טרחת המומחה והוצאותיו
338	3.4.6 פקיד סעד (עובד סוציאלי)
	3.5 משמונה מומחה מטעם בית-המשפט, אין להגיש בבית-המשפט לענייני משפחה חוות-דעת "פרטית" מטעם מי מהצדדים
339	3.6 החלטותיהן של הערכאות הקודמות נסבו על השאלה אילו מסמכים היה מקום להעביר לעיון המומחה בנסיבות המקרה הנדון. שאלה זו אינה חורגת מגדרו של הסכסוך בין הצדדים
339	

3.7 סמכותו של בית-המשפט גם למנות מומחה שיהיה בעל סמכויות של חוקר בודק.....	340
3.8 לבית-משפט קמא היתה סמכות לעיין בשנית בכל החלטת ביניים שנתן, ולו אף מכוח סמכותו הטבועה לעשות כן. קל וחומר כשעסקין בבית-משפט לענייני משפחה, שבסמכותו לשקול אף שיקולי צדק.....	340
3.9 כלל בדבר שינוי חזית הינו כלל דיוני, ולכן, על פניו נראה כי בית-המשפט לענייני משפחה רשאי לסטות ממנו.....	340
3.10 סמכותו של בית-המשפט לנהוג "בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית משפט צדק" מצביעה על כך כי נכון וראוי לדחות את הערעור ולקבוע כי מדובר בשימוש לרעה בהליכי בית-משפט שנוקטים הערבים.....	341
3.11 בית-המשפט לענייני משפחה הינו בית-משפט מיוחד הרשאי לסטות מההליך האדברסרי הקלאסי. רמת המעורבות של השופט חייבת להיות לעיתים גבוהה ואילו יכולת הנגישות שלו לחומר הראיות, הזמנת עדים וחקירתם צריכה להיות בעל היקף רחב.....	341
3.12 שיקול-הדעת הרחב המסור לבית-המשפט לענייני משפחה בסוגית מינוי המומחים עולה בקנה אחד גם עם מגמת החוק להגמיש את המסגרת הדיונית בבית-המשפט לענייני משפחה.....	341
3.13 סעיף 8 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה וקבלת מסמכים החוסים תחת חסיון עורך-דין-לקוח.....	341
3.14 לבית-המשפט לענייני משפחה יש שיקול-דעת לסטות מהוראת סעיף 26(א) סיפא לפקודת הראיות וזאת מכוח סעיף 8(א) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה ועל-מנת לעשות "משפט צדק".....	342
3.15 תובענות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה - סעיף 8(ד) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה.....	342
3.16 תובענה לפי חוק הירושה - סעיף 8(ה) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה.....	342
4. הזמנת עד מטעם בית-המשפט וקבלת עדותם.....	342
5. דחיית הבקשה בעניין הגשת שאלות ההבהרה וחקירת המומחה מבוססת גם על התרשמות בית-המשפט משאלות ההבהרה ביחס למסקנות חוות-הדעת ותוך בחינת המסקנות העולות ממכלול המידע המתקבל מהמקורות השונים - עו"ס, אפוט' לדין והמומחה אשר מחזיקים כולם באותה עמדה ביחס לטובת הקטינים בדבר מקום המגורים בעת הזו.....	343
6. בניגוד לסדרי הדין האזרחי, בבית-משפט לענייני משפחה נוהגים תקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין). בהתאם לתקנה 25(ח) לתקנות הנ"ל חל איסור על בעלי הדין להגיש חוות-דעת מטעמו, ללא החלטת בית-המשפט המתירה לו לעשות כן.....	343

7. חובת ההיוועצות של בית-המשפט בבעלי הדין טרם מינוי מומחה.....	343
8. לפי תקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדר הדין) למבקשת אין כל "זכות קנויה" לחקור את המומחה מטעם בית-משפט קמא ומדובר בסמכות בשיקול-דעת בית-משפט קמא.....	344
9. הכלל הוא כי בבית-המשפט לענייני משפחה אין מוגשות חוות-דעת מטעם בעלי דין וכי הדרך הדיונית והראייתית הראויה להוכחת עניין שבמומחיות הוא באמצעות הגשת בקשה למינוי מומחה מטעם בית-המשפט.....	344
10. משהמתנגדים בחרו שלא לפנות למומחה בשאלות הבהרה ואף נמנעו מזימונו לחקירה על חוות-דעתו, חרף הדרך הסלולה לכך במסגרת תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 ובתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020, הרי שהימנעותם זו נזקפת לחובתם, כאשר לא הצליחו לסתור את חוות-הדעת. לפיכך יש לראות במתנגדים כמי שזנחו טענותיהם בעניין היעדר כשירות המנוחה לצוות.....	344
11. עו"ס לסדרי דין אינו בגדר מומחה מטעם בית-משפט - תסקיר שמוגש על ידו אינו בגדר עדות או עדות מומחה ולמבקשת ממילא אין כל זכות קנויה לשלוח לה שאלות הבהרה או לחקור אותה.....	344
12. בקשה המבקשת (הנתבעת) להוצאת חוות-דעת מומחה משכנתאות שצירף המשיב (התובע) לתצהיר עדותו הראשית - הבקשה התקבלה.....	345
13. בקשת מומחית מטעם בית-המשפט לקבל גישה לחומר רלוונטי שהוגש לבית-משפט ושעשוי להיות רלוונטי כדי שניתן יהיה להבין לעומק את השתלשלות העניינים.....	345
14. אפשרות הגשת חוות-דעת פרטית למומחה מטעם בית-המשפט....	346
15. סעיף 8 לחוק בית-המשפט לענייני משפחה-הלכות בתי-המשפט... 347	347
פרק ז': הזמנת עד מטעם בית-המשפט	351
1. כללי.....	351
2. הזמנת עד מטעם בית-המשפט - תקנה 258 לתקנות סדר הדין האזרחי (הישנות).....	351
פרק ח': קבלת עדות	353
1. כללי.....	353
2. קבלת עדות - תקנה 258 לתקנות סדר הדין האזרחי (הישנות).....	353
פרק ט': קבלת מידע ממרשם האוכלוסין	355
שער ד': סעדים זמניים	357
פרק א': תחולה	357
1. כללי.....	357
2. תקנות 94 עד 128 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.....	357
פרק ב': מטרת הסעד הזמני	367

1. כללי	367
2. מטרת הסעד הזמני - תקנה 94 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-	367
2018	367
3. סעד המזונות הזמניים, כשמו כן הוא, סעד זמני שנועד לספק מענה עד להכרעה בשאלת המזונות הקבועים, "מעין עזרה ראשונה עד לבירור התביעה"	370
פרק ג': התחייבות עצמית וערובה	371
1. כללי	371
2. התחייבות עצמית וערובה - תקנה 96 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018	372
3. ערבות וערבון - תקנה 364 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (הישנות)	372
3.1 כללי	372
3.2 אבטחת נזק ומימוש ערובה	374
3.3 מימוש הערובה	376
3.4 פטור מערובה	377
פרק ד': מזונות ומזונות זמניים	379
1. כללי	379
2. דין ישן והלכה פסוקה	380
2.1 תובענה למזונות או למדור - עילת התובענה	380
2.2 ערכאת השיפוט - יכולת בחירת הערכאה על-ידי האישה	382
2.3 מזונות ילדים	383
2.3.1 זהות התובע	383
2.3.2 ערכאת השיפוט	383
2.4 אגרה	398
2.5 כתב תביעה בענייני מזונות	399
2.5.1 "תביעה למזונות"	399
2.5.2 פרטי תביעת מזונות	400
2.5.3 אישור כתב טענות בתצהיר	400
2.5.4 הרצאת פרטים	402
2.6 ערובה בתביעת מזונות	406
2.7 זהות הצדדים בכתבי הטענות	406
2.8 כתבי הגנה וכתבי תשובה בענייני מזונות	406
2.9 סעדים זמניים בהליך המזונות - תקנה 265 לתקנות סדר הדין, התשמ"ד-1984 (הישנות)	407
2.10 סופיות פסק-הדין בתביעת מזונות	410
2.11 בקשה לעיכוב ביצוע	411
2.12 ערעור על קביעת מזונות	412
2.13 אישור הסכמי מזונות	412

2.14 סמכות בינלאומית והמשפט הבינלאומי הפרטי בתביעת מזונות.....	414
פרק ה': צו עיקול בתביעת מזונות	415
1. כללי.....	415
2. צו עיקול בתביעת מזונות - דין ישן והלכה פסוקה.....	415
פרק ו': הוראות שונות בדבר צו עיכוב יציאה מהארץ	417
פרק ז': כונס נכסים	419
1. כללי.....	419
2. מינוי כונס נכסים - דין ישן והלכה פסוקה.....	420
פרק ח': תמצית הלכות	423
1. אין כל מניעה לפסוק שכר-טרחה נוסף לכונסות הנכסים, מזה הקבוע בתקנות, במקרה שנדרשו לביצוע פעולות החורגות מפעולות שגרתיות, עת נפסק כי גם חוסר שיתוף פעולה מטעם בעל הנכס, מזכה את בשכר נוסף.....	423
2. קביעת מזונות זמניים - שלושה מתוך ארבעת הקטינים הם בגיל העולה על 6 שנים. במצב דברים זה, יש לקבוע את מזונותיהם בהתאם לעקרונות שנקבעו ב- בע"מ 919/15.....	423
3. התדיינות ממושכת זו והגשת בקשות חוזרות ונשנות באותו עניין (כך היה אף בעניינים נוספים שאינם נוגעים לקטינים, כפי שניתן לראות בתיקים הקשורים), פוגעות בקטינים, פוגעות באם, מרחיבות ומסרבלות שלא לצורך את ההליך השיפוטי ואינן מאפשרות לבית-המשפט לנהל את ההליך בצורה יעילה - ראה תקנה 2(א) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין).....	423
4. על-פי תקנה 12 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין) בעל דין שלא מסר פרטים שבתחום ידיעתו האישית, יראוהו כמי שמודה בפרט שמסר בעל הדין שכנגד באותו עניין ולא די בהכחשה סתמית.....	423
5. על-פי תקנה 11(3) לתקנות בית-המשפט לענייני משפחה (סדרי דין) היה על המבקשת במסגרת התביעה לפרט את צרכיה. המבקשת לא פעלה על-פי תקנה זו, והיא הסתפקה בעתירה לחייב את המשיב לשלם לידיה "את חלקו בהוצאות שהצטברו מאוקטובר 2024 ועד למועד הגשת תביעה זו ובהן נשאה התובעת עד היום בסכום של 9,057 ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד הגשת תביעה זו ועד לתשלום בפועל" - יוצא, איפוא, כי התביעה היא תביעה לסעד כספי, ביחס לתקופה שעד למועד הגשת התביעה, ובגדרה לא זכאית המבקשת למזונות זמניים, שכן רק מי שהגיש תביעה למזונות, זכאי לפסיקת מזונות זמניים.....	424

6. מבחינת המשך ניהול ההליך, הוחמץ המועד להגשת חוות-דעת באופן המוסכם, ומשכך, עומד מי מהצדדים על הגשת חוות-דעת מומחה לדין הזר, יפעל כמצוות תקנה 25(ח) לתקנות בית-המשפט לענייני משפחה (סדרי דין) ויקדים בקשה לבית-המשפט, כדי שאוכל לבחון השימוש בסעיף 8(ג) לחוק בית-המשפט לענייני משפחה.....	424
7. בעל דין צריך להגיש ראיותיו ב"חבילה אחת", אלא אם הצביע על טעמים סבירים והוגנים המצדיקים סטיה מכלל זה, או אז יעתר בית-המשפט לבקשה להגיש ראיות נוספות אף לאחר שלב ההוכחות.....	424
8. מקובלת עלי הטענה כי היה על המשיבה לפצל את תביעותיה כמפורט בתקנה 15(א) לתקנות המשפחה. אין מדובר בעניין טכני ואין כל דרך "לדלג" שלבים שבדין, אף אם בעל דין סבור בכל מאודו כי "התוצאה הינה אותה תוצאה". על המשיבה היה להגיש שתי תובענות נפרדות ובמעלה הדרך ממילא היתה עולה שאלת הדיון במאוחד זאת בשים-לב, בין היתר, לזהות הנתבעים.....	425
שער ה': יישוב סכסוך מחוץ לכותלי בית-המשפט והפניה ליחידות הסיוע שלצד בית-המשפט לענייני משפחה	427
פרק א': הפניה ליחידת סיוע	427
1. כללי.....	427
2. דין ישן והלכה פסוקה.....	428
2.1 בקשה ליישוב הסכסוך ויחידת הסיוע.....	428
2.2 ההליך ביחידת הסיוע.....	430
2.3 ראיות.....	431
פרק ב': חיסיון ביחידת הסיוע	433
1. כללי.....	433
2. יישום סעיף 5א לחוק בית-המשפט לענייני משפחה - חיסיון.....	434
פרק ג': בקשה ליישוב סכסוך בעניין קביעת דרכי קשר בין הורי הורה לבין קטין	447
פרק ד': העברת עניין לייעוץ או לגישור	449
1. כללי.....	449
2. דין ישן והלכה פסוקה.....	449
2.1 הליך הגישור.....	449
2.2 חשיפת הליך הגישור בבית-המשפט לענייני משפחה.....	449
2.3 פשרה.....	450
2.4 בוררות.....	451
2.5 הבורר המוסמך.....	451
2.6 הסמכות להעביר עניין לבוררות.....	452
2.7 "סמכותו העניינית" של הבורר.....	452
2.8 סמכות פיקוח בית-משפט לענייני משפחה על הליך הבוררות.....	453
פרק ה': הפסקת הייעוץ או הגישור	455

פרק ו': הסדר הסכסוך.....	457
1. כללי	457
2. דין ישן והלכה פסוקה	457
פרק ז': אישור הסכם בענייני משפחה	459
1. כללי	459
2. אישור ההסכם וביטולו - חובת גילוי וסעיף ויתור על תביעות.....	460
שער ו': הערעור	463
פרק א': תחולה	463
1. כללי	463
2. הערעור - תקנות 134 עד 150 בפרק י"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018	463
3. דין ישן והלכה פסוקה	468
3.1 מבוא	468
3.2 ערעור על החלטת הרשם לענייני ירושה	469
3.3 ערעור על החלטת רשם ההוצאה לפועל	469
3.4 ערעור על החלטה אחרת של רשם בית-משפט לענייני משפחה.....	471
3.5 ערעור על החלטת בית-משפט לענייני משפחה.....	471
3.6 הליך הערעור - סדרי דין	472
3.6.1 מועד להגשת ערעור על החלטת רשם ורשם ההוצאה לפועל.....	472
3.6.2 מועדים להגשת ערעור/בקשת רשות ערעור - תקנה 45 לתקנת בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין).....	473
3.6.3 הרכבי הערעור על החלטות בית-המשפט לענייני משפחה.....	473
3.6.4 תשובה בכתב לערעור	475
3.6.5 הבטחת הוצאות המשיב	475
3.6.6 הדיון בערעור	476
3.6.7 ראיות חדשות בהליך הערעור	476
פרק ב': מועדים	477
1. הדין	477
2. הצפייה בפסק-הדין דרך מערכת "נט המשפט" היא בגדר המצאה כדין. לפיכך הערעור הוגש באיחור של שלושה ימים.....	477

3. אכן, תקנה 45 לתקנות בתי-המשפט לענייני משפחה בצירוף כניסתן לתוקף של תקנות סדר הדין האזרחי, הובילה לביטול ההאחדה שהיתה מעוגנת בעבר באשר למועדים להגשת בקשת רשות ערעור לבית-משפט בהליכים אזרחיים "רגילים" ובהליכים שתחילתם בבית-המשפט לענייני משפחה. אולם, כבר הובהר בפסיקתו של בית-משפט, כי חלוף הזמן מאז הותקנו תקנות סדר הדין האזרחי מפחית את מידת ההצדקה להכיר בטעות שנפלה בהבנת הדין החדש משום "טעם מיוחד"..... 478.	
4. בקשת רשות הערעור לגבי ההחלטה קמא הוגשה באיחור, מעבר לשלושים הימים שעמדו לזכות המבקשת להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו, כקבוע בסעיף 45(ב) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)..... 478.	
5. מבחינה פרוצידורלית המועד להגשת בקשת רשות ערעור על ההחלטה הראשונה חלף וזאת לאור תקנה 45(ב) לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין)..... 478.	
6. מהו המועד להגשת ערעור על החלטת רשמת בית-המשפט העליון בהליך שתחילתו בבית-משפט לענייני משפחה?..... 478.	
7. החשיבות הרבה בעמידה במועדים הקבועים בדין להגשת ערעור.... 479.	
פרק ג': תשובה בכתב לערעור 481.	
פרק ד': הבטחת הוצאות המשיב 483.	
1. כללי..... 483.	
2. הבטחת הוצאות המשיב - תקנה 135 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018..... 483.	
פרק ה': המצאת כתב ערעור - הדיון בערעור 485.	
1. כללי..... 485.	
2. דיון בערעור - תקנה 138 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018..... 486.	
שער ז': השתתפות ילדים 489.	
פרק א': זכות הילד להישמע - החלטות - מסירת החלטה ועוד 489.	
פרק ב': פרק כ' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 הישנות... 493.	
שער ח': אימוץ 497.	
פרק א': כללי 497.	
פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה - תובענה בענייני אימוץ 505.	
1. עילת התובענה..... 505.	
2. סמכות שיפוט מקומית..... 505.	
3. פתיחת תיק..... 506.	
4. בקשה להכרזת ילד כבר אימוץ ומתן צו אימוץ..... 506.	
4.1 שלבי האימוץ..... 507.	
4.2 בקשה להכרזת ילד כבר אימוץ - סדרי הדין..... 508.	
4.3 כתבי הטענות על-פי חוק האימוץ..... 509.	

4.3.1 מספר העתקים מכתב הטענות שיש להגיש בבקשה להכרזת ילד כבר אימוץ ובקשה לצו אימוץ	509
4.3.2 תצהיר	510
4.3.3 צירוף מסמכים מיוחדים	510
5. זהות הצדדים בהליך האימוץ	511
5.1 בקשה להכרזת ילד כבר אימוץ	511
5.2 בקשת הורה לחזור בו מהסכמתו להכרזת הילד כבר אימוץ או לפוסלה	512
5.3 בקשה לצו אימוץ	519
6. הוראות מיוחדות להגשת כתבי הגנה וכתבי תשובה בבקשה לצו אימוץ ילד חוץ	520
7. בקשות ביניים	521
7.1 בקשה לפעולה דחופה בעניין הכרזת ילד כבר אימוץ	521
7.2 בקשה ליישום אמצעים לשלום הילד באימוץ ילד חוץ	521
7.3 סעד זמני המיוחד להליך האימוץ	521
8. איסור פרסום ההליך או זהות צדדיו בבקשה להכרזת ילד כבר אימוץ וצו אימוץ	522
9. הדיון ומועדיו	523
9.1 מועדים מיוחדים לקביעת דיון בבקשה להכרזת ילד כבר אימוץ	523
9.2 סדרי דין מיוחדים לדיון בענייני אימוץ	523
9.2.1 דיון בצמצום תוצאי האימוץ בבקשה להכרזת הקטין כבר אימוץ ובצו האימוץ	523
9.3 דיון בחזרת הורה מבקשת אימוץ	531
10. זכות הטיעון בהליך האימוץ	531
11. סדרי דין הנוגעים לפקיד הסעד בנושא אימוץ	533
12. סדרי דין הנוגעים להבאת עדויות שונות בהליך האימוץ	534
13. הוצאות הכרוכות בניהול הליכי אימוץ	534
14. הרכב השופטים בערעור וקבלת ראיות חדשות בערעור	535
15. מניין ימי הפגרה	535
16. סמכות בינלאומית והמשפט הבינלאומי הפרטי	535
שער ט': החזרת ילדים חטופים לחוץ לארץ	537
פרק א': כללי	537
פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה - תובענה להחזרת קטין חטוף	543
1. עילת התובענה	543
1.1 כללי	543
1.2 אמנת האג	543
1.3 מעמד האמנה	543
1.4 הסדרי האמנה	543

545.....	2. סמכות שיפוט מקומית
546.....	3. כתב תביעה להחזרת ילד חטוף
547.....	3.1 פירוט מסמכים מצורפים
547.....	3.1.1 תצהיר
547.....	3.1.2 מסמכים מיוחדים
547.....	3.2 ערובה
548.....	4. זהות הצדדים בבקשה להחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
549.....	5. בקשות ביניים בתביעה להחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
549.....	5.1 הקלה בדרישות לבקשת ביניים
549.....	5.2 סעדי הביניים האפשריים בתביעה להחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
549.....	6. הדיון ומועדיו
549.....	6.1 מועדים מיוחדים לקביעת דיון תביעה להחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
550.....	6.2 סדרי דין מיוחדים לדיון בהחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
551.....	6.3 סדרי דין הנוגעים להזמנת עדים בתביעה להחזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
551.....	6.4 סדרי דין הנוגעים להבאת ראיות בהליך להחזרת ילד חטוף
552.....	7. ערעור בהליך החזרת ילד חטוף לחוץ-לארץ
553.....	8. מינוי מומחה מטעמו של בית-המשפט לצורך בחינת התקיימותו של חריג "החשש החמור" הקבוע בסעיף 13(ב) באמנת האג
555.....	שער י': היתר נישואין
555.....	פרק א': כללי
557.....	פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה
561.....	פרק ג': תובענה בעניין חוק גיל הנישואין
561.....	1. עילת התובענה
561.....	2. בקשה להיתר נישואין
561.....	3. תביעה בגין הפרת חוק גיל נישואין
563.....	שער י"א: היתר נישואין - התרת נישואין
563.....	פרק א': כללי
567.....	פרק ב': תקנות 166 עד 168 לתקנת סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
569.....	פרק ג': דין ישן
573.....	שער י"ב: ברית הזוגיות
573.....	פרק א': כללי
575.....	פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה
585.....	שער י"ג: שינוי שם
585.....	פרק א': כללי

פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה - תובענה בעניין חוק השמות	587
1. עילת התובענה	587
1.1 חוק השמות	587
1.1.1 קביעת שם על-ידי בגיר	593
1.1.2 שינוי שם קטין או פסול-דין	593
1.2 מעמדו של שר הפנים	593
1.2.1 הודעה לשר הפנים	593
1.2.2 סמכות פסילת שם על-ידי שר הפנים	593
1.2.3 הלכה למעשה	597
2. זהות הצדדים בכתבי הטענות בבקשה לשינוי שם	598
3. פומביות הדיון	599
שער י"ד: קביעת גיל	601
פרק א': כללי	601
פרק ב': דין ישן והלכה פסוקה - תובענה בענייני חוק קביעת גיל	603
1. עילת התובענה	603
2. סמכות שיפוט מקומית	603
3. בקשה לקביעת גיל	603
3.1 מספר העתקים מכתב הטענות שיש להגיש	603
3.2 פירוט מסמכים מצורפים	604
3.2.1 תצהיר	604
3.2.2 צירוף מסמכים מיוחדים	604
3.2.3 ציון בקשות קודמות	604
4. זהות הצדדים בכתבי הטענות	604
5. סדרי דין הנוגעים להבאת ראיות	605
6. פומביות הדיון	605
7. ערעור	605
שער ט"ו: אבהות ואימהות	607
פרק א': כללי	607
פרק ב': הורות	609
1. מיהו הורה	609
2. מודלים להקניית הורות	615
2.1 זיקה גנטית	615
2.2 זיקה פיזיולוגית	615
2.3 אימוץ	616
2.4 הזיקה לזיקה	616
פרק ג': דין ישן והלכה פסוקה - תובענה לאבהות או אימהות	619
1. עילת התובענה	619
1.1 כללי	619
1.2 תביעה לאימהות	619

624.....	1.3 תביעה לאבהות
625.....	2. אופן התביעה
625.....	3. הרכב השופטים בערעור
627.....	שער ט"ז: מניין הימים - תחילה והוראות מעבר
627.....	פרק א': הדין
629.....	פרק ב': דברי הסבר
631.....	שער י"ז: עניינים שונים
631.....	פרק א': משיח של "משמורת" לשיח של "אחריות הורית" וזמני שהות
633.....	פרק ב': השגה על הודעת המזכיר המשפטי - דחייתה
635.....	שער י"ח: חוק בית-המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995
635.....	פרק א': איחוד תיקים - סעיף 6 לחוק
637.....	פרק ב': הליכי ביצוע - סעיף 7 לחוק
639.....	פרק ג': סדרי דין וראיות - סעיף 8 לחוק
641.....	שער י"ט: יישום תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 בבית-המשפט לענייני משפחה
641.....	פרק א': סילוק תביעה על-הסף
647.....	פרק ב': אי-קבלת התביעה חרף העובדה כי הנתבע לא הגיש כתב הגנה